

Helse- og omsorgsdepartementet

Vår referanse
21/00610-4

Dato
11. august 2021

Forslag til endringer i pasientjournalloven og forskrift om IKT standarder i helse-og omsorg

Innledning

Den norske tannlegeforening (NTF) takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til forslag til *Endringer i pasientjournalloven og IKT standardforskriften- Tilgjengeliggjøring av og betaling for nasjonale e-helseløsninger*.

Formålet med lov- og forskriftsendringene er å styrke og legge til rette for digitaliseringen i helse- og omsorgssektoren for å bidra til gode og effektive helse- og omsorgstjenester. Forslaget omhandler blant annet tilgjengeliggjøring av og betaling for nasjonale e-helseløsninger. Videre at Norsk helsenett SF gis lov hjemmel til å innhente personopplysninger fra Folkeregisteret uten hinder av taushetsplikt og til å etablere en kopi av Folkeregisteret.

Forslaget følger opp Meld. St. 6 (2020-2021) og Innst. 59 S (2020-2021) om tilbaketrekking av e-helsenettloven. NTF gir sin tilslutning til formålet med de foreslåtte endringene.

Om tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten står i en særstilling i forhold til resten av helse- og omsorgstjenesten. Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) er forankret på fylkeskommunalt nivå. Privat tannhelsetjeneste utgjør 2/3 av tannhelsetjenesten og har ansvar for å gi tannhelsetjenester til hele den voksne befolkningen. Tjenesten er helt privat. Tannlegene har ingen avtale med offentlig sektor og mottar ingen etablering- eller driftsstøtte. Tannhelsetjenesten er en viktig del av norsk helsetjeneste, og NTF mener det er svært viktig at det legges til rette for samhandling på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer. Tannhelsetjenesten har lenge vært opptatt av god samhandling, og både DOT og størstedelen av tannlegene i privat sektor har i mange år vært tilknyttet helsenettet, uten at det er andre tjenester tilgjengelig for tannlegene enn å sende direkteoppgjør til HELFO.

Elektronisk samhandling med den øvrige helsesektoren mangler for tannhelsetjenestens del, og det utgjør en betydelig utfordring i forhold til effektiv helsehjelp til det beste for pasientene. Vi har i mange år blitt lovet tilgang til funksjonalitet som meldingsutveksling og e-resept uten at dette har kommet. Tannhelsetjenesten har eksempelvis behov for tilgang til sentral forskrivningsmodul, pasientens legemiddelliste og kjernejournal for å sikre en god helsehjelp til pasientene.

I tannhelsetjenesten er det få alternative journalløsninger, og det er lite konkurranse i markedet. Det fører til liten utvikling av gode kommunikasjonsløsninger og nærmest fraværende videreutvikling av eksisterende løsninger. Tannhelsetjenesten samhandler tett med helse- og omsorgssektoren i kommunene, og det er også en stor utfordring med kommunikasjon mellom journalsystemene i disse to sektorene. Dette har vært kjente utfordringer i mange år. Det bidrar til å svekke pasientsikkerheten, og det gjør også at mange pasienter ikke får de rettighetene de har krav på. NTF har i utallige høringer samt i dialog og møter med helsemyndighetene understreket nødvendigheten av bedre tjenester for tannlegene, men lite har skjedd.

Om forslaget

Forslaget pålegger virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester å gjøre tilgjengelig og ta i bruk fire bestemte nasjonale e-helseløsninger i sin virksomhet. Forslaget omfatter løsningen for elektroniske resepter (e-resept), Nasjonal kjernejournal, helsenorge.no og helsenettet, inkludert grunndata, og det legges opp til at virksomhetene skal betale for forvaltning og drift av løsningene. Videre skal Norsk helsenett SF ha plikt til å tilby de nasjonale e-helseløsningene til helse- og omsorgssektoren.

De nasjonale e-helseløsningene er nødvendige for å levere gode helse- og omsorgstjenester til innbyggerne, og for å ivareta hensynet til pasientsikkerhet, personvern og effektiv bruk av offentlige ressurser.

Det skrives i høringen at aktørbildet i helse- og omsorgssektoren er komplekst og består av flere tusen selvstendige virksomheter. Gjennom lokale, regionale og nasjonale beslutninger er det skapt et fragmentert IKT-landskap, hvor det er krevende for aktørene å dele og få tilgang til nødvendige opplysninger på tvers av ulike tjenester, systemer og nivåer. I tillegg forholder de ulike aktørene seg til ulike styringslinjer, noe som gjør det utfordrende å få til nasjonal koordinering av digitaliseringen i helse- og omsorgssektoren.

Videre at: Helsehjelp til den enkelte pasient ytes i stor grad i et tett samarbeid mellom helsepersonell i ulike deler av helse- og omsorgstjenesten. For å kunne gi best mulig helsehjelp er det en forutsetning at relevante og nødvendige helseopplysninger følger pasienten gjennom hele pasientforløpet. Mangelfull tilgang til helseopplysninger om pasientene medfører at helsepersonellet må foreta helsefaglige vurderinger basert på ufullstendig informasjon.

Dette beskriver godt nåsituasjonen i helse- og omsorgssektoren. NTF vil igjen understreke at alle deler av helse- og omsorgstjenesten er avhengig av å kunne kommunisere elektronisk med hverandre for å kunne yte gode, effektive og forsvarlige tjenester.

Det er behov for nasjonal samordning for å sikre en e-helseutvikling som understøtter hele pasientforløpet i alle ledd av tjenesten. Alle som deltar i behandling og oppfølging av pasientene skal ha tilgang til nødvendig helseinformasjon om pasientene. Helhetlige systemer gir bedre kommunikasjon om pasientene, bedre mulighet til å forebygge og oppdage sykdom og mer effektiv helsehjelp.

Det er viktig at de nasjonale e-helseløsningene brukes av alle relevante aktører i sektoren for å sikre at løsningene blir mest mulig effektive. NTF har behov for å presisere at elektronisk kommunikasjon er like viktig for tannhelsetjenesten som for den øvrige helsetjenesten, dette fordi tannhelsetjenesten ofte ikke inkluderes eksplisitt når nasjonale tjenester innen IKT omtales.

NTF er opptatt av at det legges til rette for sikker og effektiv informasjonsutveksling og samhandling mellom alle aktørene i helse-og omsorgstjenesten, inkludert offentlig og privat tannhelsetjeneste. Tannhelsetjenesten har behov for mange av de samme tjenestene som den øvrige helsesektoren, og vi ber om at tjenestens behov for henvisning, epikriser og dialogmelding inkluderes i de endringene som foreslås, og at det presiseres i det arbeidet som pågår. Tilgjengelige elektroniske løsninger er en forutsetning for å kunne gi gode, effektive og forsvarlige tannhelsetjenester.

Angående e-resept

Status for E-resept og tannhelsetjenesten omtales i 2.3.3, og det er beskrevet at utprøving foregår hos den største leverandøren av journalsystemer for tannleger. Videre fremgår det at det fortsatt gjenstår utvikling i andre journalsystemer for tannleger.

I kapittel 4.3.3 om tilgjengeliggjøring av e-resept, ber departementet særskilt om høringsinstansenes syn på om plikten også bør omfatte private sykehus, avtalespesialister og tannleger fra 01.01.2022.

Tannlegene har ønsket å ta i bruk e-resept lenge og gitt tydelige meldinger om dette til helsemyndighetene. Den største hindringen har imidlertid vært at leverandører av tannlegenes journalsystemer ikke har levert journalløsninger hvor e-resept er implementert. NTF ser positivt på at det nå legges opp til en plikt om tilgjengeliggjøring av e-resept. For å sikre en realistisk tidsplan relatert til gjenværende utviklingsbehov for leverandørene og implementering av løsningen hos tannlegene, anser vi at fristen for tilgjengeliggjøring av e-resept for tannleger bør settes til 01.07.2022.

Angående kjernejournal.

Det er omtalt at det er et mål at både personell i helsestasjons- og skolehelsetjenesten og tannlegene på sikt skal ta i bruk kjernejournal, men det foreligger foreløpig ikke konkrete planer som gir grunnlag for å innføre en plikt til tilgjengeliggjøring nå.

NTF ser et stort behov for tannhelsetjenesten for å ha tilgang til viktige pasientopplysninger som inngår i kjernejournal av hensyn til pasientsikkerheten og ber om at departementet inkluderer tannhelsetjenesten i det videre utviklings- og tilretteleggingsarbeidet som pågår med kjernejournal.

Angående Norsk Helsenett (NHN)

Medlemsavgiften til NHN er basert på hvilke tjenester som tilbys og ikke på hvilke deler av tjenestetilbudet som faktisk benyttes. NTF mener at det fortsatt er et fåtall av tjenester som er tilgjengelige for tannhelsetjenesten og at det for mange tannleger oppleves som en høy kostnad for et lavt antall tjenester. Det er av den grunn et stort behov for å tilgjengeliggjøre flere tjenester også for tannleger, herunder henvisning, epikrise og dialogmelding i tillegg til e-resept.

I kapittel 4.3.1 omtales tilgjengeliggjøring av helsenettet, inkludert grunndata og helseID hvor det foreslås at plikt for tilgjengeliggjøring innføres for alle virksomheter om omfattes av forslag til pasientjournalloven § 8 andre ledd. NTF har forståelse for dette forslaget.

Tannhelsetjenestens behov for tjenester i helsenettet er i all hovedsak lik de øvrige aktørenes behov og innebærer behov for utveksling av elektroniske meldinger som henvisning, epikrise, dialog, behandlerkrav etc. med bruk av tjenestene EDI eller andre kommunikasjonstjenester som tilbys av Norsk helsenett SF. Skal man pålegge en plikt må man samtidig sikre at alle får tilgang til de tjenestene sektoren har behov for.

Kapittel 4.4.2 omhandler betaling for helsenettet, og det foreslås at alle virksomheter som benyttet helsenettet skal betale for løsningen.

NTF mener at for tannhelsetjenesten må betalingen for medlemskap i helsenettet stå i forhold til de tjenester som er tilgjengelige for tannlegene. Det er som omtalt tidligere, kun et fåtall av tjenester som er tilgjengelige i dag, og betalingsprinsippene må være forholdsmessige og basert på omfanget av tilgjengelige tjenester.

Departementet foreslår at prinsippene for beregning av medlemsavgiften for helsenettet i hovedsak videreføres, men at kostnadene til forvaltning og drift av grunndata og helseID inkluderes i medlemsavgiften til regionale helseforetak og kommuner. I den foreslåtte betalingsmodellen foreslås det en differensiert modell med ulik betaling for regionale helseforetak, kommuner, fylkeskommuner og «øvrige aktører». For tannlegenes del er prismodellen i tråd med nåværende modell, og NTF er bekymret over prisnivået med mindre det blir tilgjengeliggjort flere tjenester til tannleger. Videre er det et behov å definere hva som ligger i definisjonen av virksomhet når det gjelder betalingsplikten. Dette fordi det i den private tannhelsetjenesten er flere former for drift av tannlegepraksis og praksissamarbeid mellom tannleger. Det har skapt utfordringer knyttet til hva som anses som virksomhet når det gjelder betaling for løsningene i Norsk Helsenett. NTF bistår gjerne med detaljer vedrørende dette.

Angående helsenorge.no

Helsenorge.no er en nasjonal innbyggerportal med kvalitetssikret helseinformasjon, kombinert med digitale helsetilbud, selvbetjening og en infrastruktur som muliggjør sikker kommunikasjon mellom innbyggerne og aktørene i helse- og omsorgssektoren.

Virksomheter i den offentlige helse- og omsorgstjenesten, aktører med offentlig avtale, for eksempel fastleger, avtalespesialister og private sykehus, og statlig helseforvaltning kan benytte og tilby tjenester på helsenorge.no. Tannlegeforeningen savner tilsvarende muligheter for den private tannhelsetjenesten. Den private tannhelsetjenesten utgjør om lag 70% av det samlede tannhelsetjenestetilbudet i landet og har ansvar for å gi tjenester til den voksne befolkningen. Privat tannhelsetjeneste vil ha behov for å tilby tjenester via helsenorge.no på samme måte som andre private helseaktører med offentlig avtale eller avtalespesialister.

NTF ser positivt på målet om at helsenorge.no skal tilrettelegges med grensesnitt som åpner for at ulike aktører og leverandører kan gjøre sine løsninger tilgjengelige på portalen, og anmoder om at tannhelsetjenesten inkluderes i arbeidet.

Aktuelle selvbetjeningsløsninger for tannhelse på helsenorge.no kan være: Oversikt over resepter, kommunikasjon med pasienten, elektronisk timebestilling, tilgjengelig pasientjournal for pasient, fullmakter til innsyn i pasientjournal, formidling av journal med røntgenbilder og videomøter.

Angående personopplysninger fra Folkeregisteret

Det foreslås at Norsk Helsenett gis hjemmel til å innhente personopplysninger fra Folkeregisteret uten hinder av taushetsplikt og til å etablere en kopi av Folkeregisteret, som også kan sammenstilles med andre nødvendige opplysninger. Folkeregisteropplysningene benyttes i dag av den offentlige tannhelsetjenesten, og NTF støtter den foreslåtte endringen for å sikre at befolkningen får de tannhelsetjenester de har rett til.

Med vennlig hilsen

Camilla Hansen Steinum

President i Den norske tannlegeforening

Dokumentet er elektronisk signert av Camilla Hansen Steinum den 11.08.2021.